

Stefan Moysa

"Die Synode zum Thema Frieden,
Entwicklung, Mission", zestawiał i
wydał Walter Heim,
Zürich-Einsiedeln-Köln 1975 :
[recenzja]

Collectanea Theologica 46/2, 238-239

1976

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

STK 2. Studium Katholische Theologie, Berichte, Analysen, Vorschläge, tom 2: *Beiträge zur Hochschuldidaktik*, wyd. Kommission „Curricula in Theologie” des Deutschen Fakultätentages — Erich Feifel, Zürich—Einsiedeln—Köln 1974, Benziger Verlag, s. 132.

Problemy dydaktyki na wyższych uczelniach teologicznych wzbudzają dzisiaj wiele wątpliwości i dyskusji. Komisja, o której mowa w tytule, pragnie dać przyczynek do tej dyskusji przez usytuowanie dydaktyki teologii w ramach ogólnej dydaktyki na wyższych uczelniach. Pewnego rodzaju założeniem jest porzucenie tego, co dotąd było tradycyjną podstawą dydaktyki na wyższych uczelniach, a mianowicie ścisłego rozdziału między nauczającym profesorem a uczącym się studentem oraz modelu przekazywania wiedzy od jednego do drugiego. Dydaktyka zostaje obecnie oparta na ściślejszej współpracy między studentem a profesorem, polegającej na wspólnym poszukiwaniu rozwiązań.

Dwa wstępne referaty wprowadzają w dydaktykę ogólną stosowaną na wyższych uczelniach. W pierwszym z nich Otto Betz zwraca uwagę na czynniki wpływające na reformę dydaktyki, w drugim Hermann Rück stara się ustalić kryteria według których ta reforma ma nastąpić.

W kolejnym referacie Wolfgang Bartholomäus przedstawia zarys reformy egzaminów, która z reformą dydaktyki jest ściśle związana. Głównym jej założeniem jest większa samokontrola studenta.

W drugiej części książki mamy przedstawione programy studiów wprowadzających do teologii na podstawie danych zebranych w różnych wydziałach uniwersytetów zachodnoniemieckich w Tybindze, Moguncji, Monasterze i innych. Szczególnie ciekawe jest ściśle połączenie teorii i praktyki w wykładzie dotyczącym namaszczenia chorych, jak to przedstawia Klemens Richter. Na uwagę zasługuje też rozprawadzenie głównych problemów chrystologii, które uwzględnia filozofię i literaturę współczesną.

Książka dotyczy wprawdzie tylko formalnej strony nauczania teologii, ale zainteresuje na pewno profesorów uczelni teologicznych, którzy muszą borykać się na co dzień z problemami dydaktycznymi.

ks. Stefan Moysa SJ, Warszawa

Die Synode zum Thema Frieden, Entwicklung, Mission, zestawiał i wydał Walter Heim, Zürich—Einsiedeln—Köln 1975, Benziger Verlag, s. 143.

W roku 1972 odbył się długo przygotowywany i rozłożony na wiele szczebli synod krajowy Republiki Szwajcarskiej. Autor tej książki zbiera i komentuje teksty przygotowawcze i synodalne dotyczące szczególnie trzech tematów, a mianowicie misji, rozwoju gospodarczego i pokoju.

Szczegółowej krytyce zostają poddane dotychczasowe metody stosowane w krajach misyjnych, jakie między innymi spowodowały afekt antymisyjny, jaki się obecnie tam obserwuje i który przejawia się w sloganie: *missionary, go home*. Misję jednak obecnie odnajduje się w nowy sposób jako zadanie szerzenia pokoju, błogosławieństwa, jedności, harmonii, braterstwa. Jest to udział w misji Chrystusa, którą otrzymał od Ojca i która wyraża się w słowach: „Pokój wam”. Istotne dla misji współczesnej jest dowartościowanie religii niechrześcijańskich oraz powtórne odnalezienie Kościoła lokalnego.

Synod również czuje się odpowiedzialny za kraje rozwijające się i wskazuje na konieczność przełamania błędnego koła, które polega na tym, że w miarę gospodarczego rozwoju przepaść między krajami biednymi a bogatymi stale się powiększa. Ewangelia wymaga, aby w sprawach rozwoju gospodarczego decydowała nie rentowność i produkcja, ale człowiek, któremu ten rozwój ma służyć.

Chrześcijanie mają również wielkie dzieło do spełnienia dla pokoju ogólnoswiatowego. Powinni unikać wszelkiej dyskryminacji, jaka jest obecnie stosowana wobec robotników zagranicznych, oraz nieporozumień w samym Kościele, które są zarzewiem niepokoju i niezgody. Pokój bowiem polega na prawdziwym pojednaniu we wszystkich grupach społecznych.

Książka nie tylko daje orientację co do przebiegu i wyników szwajcarskiego synodu, ale obrazuje również, jak Kościół dzisiaj właśnie w imię Ewangelii czuje się odpowiedzialny za najbardziej podstawowe ludzkie sprawy.

ks. Stefan Moysa SJ, Warszawa

Helmut THIELICKE, *Theologisches Denken und verunsicherter Glaube. Eine Hinführung zur „modernen“ Theologie*, Freiburg—Basel—Wien 1974, Verlag Herder, s. 126.

Znany ewangelicki teolog porusza w szeregu kazań delikatne problemy teologiczne. Zaraz na wstępie ma odwagę postawić pytanie pomijane na ogół przez kaznodziejów: co by było, gdyby się okazało, że cała Ewangelia, dobra nowina, z której powstało chrześcijaństwo jest pomyłką, nie ma zaczepienia w rzeczywistości historycznej, a pozostaje tylko pajęczyną osnutą przez ludzką fantazję? Odpowiedź na to zasadnicze pytanie przewija się przez wszystkie konferencje.

Autor wykazuje, że zagadnienie było przez długi czas źle stawiane przede wszystkim dlatego, że nie potrafiiono odpowiednio pogłębić pojęcia prawdy i włączano ją w fałszywą alternatywę: albo prawda wydarzeń historycznych ujęta wyłącznie w swojej materialności, albo wytwór fantazji. Tymczasem prawda ewangelii, chociaż ponadczasowa, jest z natury swojej skierowana do kogoś, musi do niego przemawiać i jego dotyczyć. Dlatego też prawdę ewangeliczną trzeba stale przedresowywać. Z drugiej strony zabieg ten nie może „amputować Chrystusa” i pogrzebać Go w pojęciach wygodnych dla słuchaczy, jak się to często działo w historii. Tam jednak, gdzie to miało miejsce, jesteśmy świadkami nieustannego cudu zmartwychwstania. Chrystus zawsze wstawał z tych „grobow” pojęciowych”, aby być obecnym w swojej wspólnotie.

W następnej konferencji autor wchodzi dalej w zagadnienie odpowiadając wprost na pytanie, jaka rzeczywistość historyczna kryje się za opowiadaniem ewangelicznymi. W sposób wyczerpujący, ale równocześnie przystępny, wyjaśnia, że opowiadania ewangeliczne opierają się na prawdzie historycznej faktów, niemniej jednak każdy ewangelista widzi te fakty w świetle zmartwychwstania Chrystusa i naświetla je stosownie do celu, który sobie założył. Ten partykularny i konieczny w tego rodzaju pismach punkt widzenia nie oznacza zafałszowania świadectw historycznych, ale szczególną optykę, w jakiej się je ogląda.

Pozostałe konferencje są zastosowaniem tych ogólnych zasad do opowiadań ewangelicznych o cudach Chrystusa i wydarzeniach przyszłości. Wartość całej książki polega przede wszystkim na tym, że dotyka ona problemu, przed którym dzisiaj nie można uciec, a który dobrze zrozumiany może się przyczynić nie do osłabienia, ale do pogłębienia wiary w świadectwo Ewangelii.

ks. Stefan Moysa SJ, Warszawa

Karl RAHNER, *Was sollen wir jetzt tun? Vier Meditationen*, Freiburg—Basel—Wien 1974, Verlag Herder, s. 59.

Tematem tych rozważań są adwentowe perykopy ewangeliczne, które dotyczą drugiego przyjścia Chrystusa, posłannictwa Jana Chrzyciciela i znaczenia słowa Emmanuel czyli „Bóg z nami”. Autor w sposób głęboki, ale równocześ-